

Beslutningsforslag nr. B 5. Fremsat den 3. oktober 1984 af Gade (SF), Lilli Gyldenkilde (SF), Inger Harms (SF), Ole Henriksen (SF), Gert Petersen (SF), Rahbæk Møller (SF), Ebba Strange (SF) og Ingerlise Koefoed (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om iværksættelse af en oplysningskampagne om informationsteknologi

Folketinget opfordrer regeringen til at iværksætte en oplysningskampagne om informationsteknologi med det formål at skabe en bred folkelig debat om indførelsen af ny teknologi og dermed give befolkningen bedre mulighed for at tage stilling til de problemer, som indførelse af informationsteknologien vil stille den enkelte og samfundet over for i løbet af de nærmeste år.

Oplysningskampagnen skal iværksættes efter følgende retningslinjer:

1. I samråd med Dansk Folkeoplysnings Samråd nedsættes et udvalg med den opgave at tilrettelægge oplysningsvirksomheden. Medlemmerne skal have tilknytning til dansk folkeoplysning, herunder folkebibliotekerne.

2. Oplysningsvirksomheden skal omfatte de centrale problemer, der knytter sig til indførelsen af informationsteknologien, herunder de strukturelle, samfundsmæssige, sociale og kvindepolitiske konsekvenser for både den enkelte og samfundet, således at borgerne vil kunne skaffe sig viden om og tage stilling til, hvilken teknologipolitik Danmark skal satse på inden for de næste 10-15 år. I en række

sammenhænge bør en endnu længere tidshorisont medtages.

3. Udvalget skal sikres fuld selvstændighed og skal – inden for den finansielle ramme, som folketetinget fastlægger – selv tilrettelægge og gennemføre oplysningsvirksomheden, således at udvalget selv vælger de fremgangsmåder og det materiale m.m., som findes bedst egnet til formålet.

4. Udvalget skal sikre, at der fremstilles og bearbejdes et alsidigt materiale vedrørende den nye informationsteknologi, herunder en dybtgående bearbejdning af de problemstillinger, der kan knytte sig til indførelsen inden for de næste 10-15 år. Der fremstilles bl.a. bøger, studiehæfter og videofilm.

5 a. Udvalget administrerer gennem sit sekretariat oplysningsbevillingen til de organisationer, skoler, foreninger m.v., der ønsker at tage selvstændige initiativer.

5 b. Oplysningsforbund og andre skal have økonomisk mulighed for at afholde studiekredse, foredrag og instruktørkurser.

6. Deltagelse i studiekredse og foredrag skal være gratis for deltagerne.

Bemærkninger til forslaget

Generelle bemærkninger

Forslaget til folketingsbeslutning er en uændret genfremsættelse af et i folketingsåret 1983-84 (2. samling) fremsat forslag, se Folketingstidende 1983-84 (2. samling), forhandlingerne sp. 3652 og 5081 samt tillæg A sp. 3875. Bemærkningerne er imidlertid ajourført i forhold til det tidligere fremsatte forslag.

I den offentlige debat taler man ofte om »ny teknologi«, og oftest taler man dermed om informationsteknologi. Men også dette begreb er ganske bredt og dækker teknologi, der bearbejder, lagrer og formidler information. Det vil sige, at det drejer sig om EDB, telekommunikation, herunder bredbåndsnet, video, TV m.m. I teknologirådets forslag til »Et teknologisk udviklingsprogram« (december 1983) anføres det: »Der findes ingen generelt accepteret definition af begrebet informationsteknologi, og teknologirådet har valgt at opfatte informationsteknologi som den teknologi, der knytter sig til anvendelse af mikroelektronikken i produkter, produktionsprocesser og systemer i bredeste forstand.«

Tankegangen bag beslutningsforslaget er, at man fra politisk hold er nødt til at inddrage befolkningen i diskussionen om ny teknologi. Mange føler sig skræmte over perspektiverne, og de fleste føler – med rette – at diskussionen føres hen over hovedet på dem, uden at de selv får mulighed for at vurdere og træffe beslutninger.

Der er ingen tvivl om, at informationsteknologien lægger op til en omfattende diskussion af sammenhænge mellem samfundsudvikling og ny teknologi. En række af de beslutninger, der skal tages på området, vil få meget stor indflydelse på samfundsudviklingen og dermed på det enkelte menneskes tilværelse. Vi har at gøre med et område, hvor det er åbenlyst, at den politiske formulering af målene for udviklingen er en del af selve produktudviklingen. Debatten bør derfor føre til en folkelig teknologivurdering, som kan give grundlag for en gennemførelse af en sammenhængende teknologipolitik.

Dermed skal det understreges, at forslaget ikke er et forslag om øget teknologivurdering, og at forslaget ikke handler om uddannelse inden for området. For forslagsstillerne er der ingen tvivl om, at der er brug for en kraftigt øget indsats for teknologivurdering. En sådan kan samtidig være en nødvendig hjælp for oplysningskampagnen. Ligeledes mener forslagsstillerne, at det vil være naturligt, at oplysningskampagnen kombineres med – og videreføres som – en omfattende uddannelsesvirksomhed inden for disse områder, således at hele den danske befolkning i løbet af en kortere årrække har fået tilbuddet om en elementær indføring i EDB m.m.

Forslaget er bygget op på samme måde som energioplysningen i 1974. Det gælder opbygningen af det styrende udvalg, sikringen af udvalgets selvstændighed samt den tætte tilknytning til de traditionelle folkeoplysere i det danske samfund gennem Dansk Folkeoplysnings Samråd.

Som bilag er optrykt aktstykke nr. 452 af 19. august 1974 fra handelsministeren – tiltrådt af flertallet i finansudvalget den 23. august 1974. Heraf fremgår, hvilke retningslinjer der gjaldt for energioplysningsbevillingen af 1974.

Bemærkninger til de enkelte punkter

ad 1

Det er vigtigt at udnytte de erfaringer, der findes i de folkeoplysende organisationer, i en sådan oplysningskampagne. Der er tale om både erfaringerne fra diskussionen op til folkeafstemningen om EF-medlemskabet i 1972 og erfaringerne fra energioplysningskampagnen.

I den aktuelle situation, hvor teknologirådet har lavet deres forslag til »Et teknologisk udviklingsprogram« (december 1983), vil det desuden være naturligt, at Dansk Folkeoplysnings Samråd tager kontakt med teknologirådet, inden medlemmerne af udvalget udpeges.

ad 2

Hovedvægten i kampagnen bør nok ligge på udviklingen i de nærmeste 10–15 år, men det er vigtigt, at der også i en række beskrivelser af udviklingstendenser m.m. trækkes perspektiver frem med en længere tidshorisont.

I kampagnen bør indgå vurderinger af, hvorledes man kan sikre, at informationsteknologien også indrettes med henblik på en ligestilling og ikke en yderligere isolering af de handicappede.

ad 3

De herunder valgte formuleringer følger de formuleringer, som man anvendte, da man nedsatte energioplysningsudvalget i 1974 (se bilag).

ad 4

Udvalget skal gennem sit sekretariat sørge for, at der fremstilles relevant og alsidigt materiale, som skal være til rådighed for oplysningsarbejdet.

ad 5

Den anden del af udvalgets arbejde drejer sig om at fordele støtte til oplysningsinitiativer. Her forestiller forslagsstillerne sig, at der kan gives støtte til 2 forskellige slags initiativer. For det første særlige projekter, hvor der indsendes projektbeskrivelse (5 a), og for det andet mere ordinær oplysningsvirksomhed, hvor der efter fastsatte regler udløses faste tilskud til lærere, foredragsholdere m.m. (5 b).

ad 6

Det vil være meget afgørende for den folkelige tilslutning til disse kurser, at de vil kunne blive gratis for deltagerne.

Beløbsramme:

Forslagsstillerne har ikke lagt sig fast på et bestemt beløb for oplysningsbevillingen, men den må være på 10–20 mill. kr. fordelt på 2–3 år, hvis den skal kunne leve blot nogenlunde op til intentionerne.

Aktstykke nr. 452 af 19. august 1974 fra handelsministeren om oplysningsvirksomhed om energipolitiske spørgsmål

Handelsministeriet, København, den 19. august 1974.

a. Handelsministeriet anmoder finansudvalget om tilslutning til i finansårene 1974-75 og 1975-76 at stille beløb på henholdsvis 1.500.000 kr. og 1.000.000 kr., i alt 2.500.000 kr., til rådighed for oplysningsvirksomhed om energipolitiske spørgsmål samt til, at beløbet for 1974-75 udbetales på forventet efterbevilling. Udgiften i 1974-75 afholdes af de på finansministeriets bevillingskonto opførte reserver.

b. Under den energipolitiske debat i folketinget den 18. april 1974 blev der fra de fleste partiers side fremsat ønske om, at der snarest gennemføres en bredt anlagt oplysningsvirksomhed med sigte på at orientere befolkningen om de energipolitiske problemer, det danske samfund vil stå over for i de kommende år.

Oplysningsvirksomheden forudsættes at skulle omfatte de centrale problemer, der knytter sig til det danske samfunds forsyning med og anvendelse af energi i dens forskellige former i de kommende 10-15 år. Oplysningsvirksomheden forudsættes i den totale energipolitiske sammenhæng også at skulle dække det særlige behov for orientering om de specielle forhold, der i en række henseender er knyttet til eventuel opførelse af atomkraftværker i Danmark, således at interesserede borgere gennem den omhandlede oplysningsvirksomhed vil kunne skaffe sig indsigt i disse problemer.

Handelsministeriet har med henblik på varetagelse af den ovennævnte oplysningsvirksomhed efter forhandling med Dansk Folkeoplysnings Samråd anmodet et udvalg bestående af medlemmer med tilknytning til den danske folkeoplysningsvirksomhed om at påtage sig opgaven.

Det vil være udvalgets opgave og ansvar inden for den finansielle ramme at tilrettelægge og gennemføre oplysningsvirksomheden. Udvalget vælger selv de fremgangsmåder, det materiale m.v., der måtte findes bedst egnede til formålet.

Handelsministeriet har i en pressemeddelelse opfordret sådanne organisationer, institutioner, foreninger m.v. ligesom enkeltpersoner, der råder over særlig indsigt i disse problemer, til at medvirke til, at udvalget får stillet egnet materiale til rådighed, og i øvrigt til at stille sig imødekommende over for henvendelser fra udvalget om bistand til oplysningsvirksomheden, således at denne kan gennemføres på et så bredt og alsidigt grundlag som muligt.

Efter drøftelse med udvalget må det anslås, at et beløb på 2,5 mill. kr. vil være nødvendigt til gennemførelse af oplysningsvirksomheden.

Af dette beløb påregnes der at ville medgå et beløb i størrelsesordenen 1 mill. kr. til tilvejebringelse og bearbejdning af et alsidigt og forsvarligt materiale af pædagogisk karakter vedrørende det danske samfunds forsyning med og anvendelse af energi i dens forskellige former i de kommende 10-15 år, hvortil kommer et beløb i størrelsesordenen 250.000-300.000 kr. til sekretariatsbistand.

Det resterende beløb vil medgå til selve den oplysningsformidlende virksomhed. Udvalget sigter mod en omfattende foredrags- og studievirksomhed, og beløbet vil blive anvendt til dækning af udgifter i forbindelse med udbredelse af det af udvalget tilvejebragte oplysningsmateriale ved aktiviteter, hvor udvalget står som arrangør eller medarrangør, eller ved andre aktiviteter, som godkendes af udvalget.

c. Med henblik på, at oplysningsvirksomheden kan iværksættes snarest muligt, søges et beløb på 1.500.000 kr. på forventet efterbevilling for finansåret 1974-75.

- e. Under henvisning til foranstående anmodes om finansudvalgets tilslutning til at anvende 2.500.000 kr. til finansiering af oplysningsvirksomhed om energipolitiske spørgsmål, således at der på forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1974-75 opføres følgende:

§ 17.1.01.

Som nyt nr. 63.14. Energioplysningsudvalget 1.500.000 kr.

- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

P. NYBOE ANDERSEN

/ K. Helmer

Til finansudvalget.